

چشم انداز

✓ در این آیه، خداوند از مؤمنان می‌خواهد که با سرعت به سوی دو چیز بشتابند: یکی آموزش و مغفرت الهی و دیگری بهشت برین که پهنای آن و یا گستره آن مانند آسمان‌ها و زمین است و برای پرهیزگاران آماده شده است و این تعبیر، نشان دهنده وسعت و گستردگی فوق‌العاده بهشت است.

✓ به دنبال آیات گذشته که بدکاران را تهدید به مجازات آتش و نیکوکاران را تشویق به رحمت الهی می‌کرد، در این آیه کوشش و تلاش نیکوکاران را تشبیه به - یک مسابقه معنوی کرده که هدف نهایی آن آموزش الهی و نعمت‌های جاویدان بهشت است و می‌فرماید: برای رسیدن به این هدف بر یکدیگر سبقت بگیرید.

تفسیر نمونه، ج ۳، ص ۹۱

واژه شناسی

✓ «مسارعه» به معنای شدت سرعت است که در خیرات، صفتی است ممدوح و در شرور، صفتی است مذموم.

ترجمه تفسیر المیزان، ج ۴، ص ۲۷

✓ «ابزار تحصیل» آموزش الهی

✓ منظور از مغفرت که خداوند، مؤمنان را به سوی آن می‌خواند، ایمان و عمل صالح و انجام تکالیف و پرهیز از معاصی است که باعث نجات انسان از آتش جهنم است و انسان با پیشی گرفتن به سوی این امور خود را از آتش جهنم می‌رهاند و به سوی بهشت ره می‌گشاید و در جایگاهی قرار می‌گیرد که ویژه پرهیزگاران است.

تفسیر کوثر، ج ۲، ص ۲۲۶

کیفیت نعمت‌های بهشت و عذاب‌های جهنم

✓ نظامی که حاکم در آخرت است غیر از نظامی است که در دنیا حاکم است. چون آخرت، دار ابدیت و بقاست و دنیا دار زوال و فناست و به همین جهت، انسان در بهشت می‌خورد و می‌نوشد و نکاح می‌کند و لذت شهبانی می‌برد ولی در آنجا دچار عوارضی که در دنیا بر او وارد می‌شود، نمی‌گردد و همچنین انسان دوزخی در آخرت، بین آتش می‌سوزد و سوزش آتش را می‌چشد و از خوردنی‌ها و نوشیدنی‌ها و مسکن و هم‌نشین دوزخیش شکنجه می‌بیند، ولی آثار سوختن دنیایی را ندارد. (نه ذغال می‌شود و نه خاکستر و نه می‌میرد) و همچنین در آخرت، عمری ابدی و بی‌پایان دارد، ولی آثار طول عمر دنیایی از قبیل کهولت و پیری و سالخوردگی را ندارد ...

ترجمه تفسیر المیزان، ج ۴، ص ۳۲

شرط ورود به بهشت

✓ قرآن کریم در غالب موارد، مغفرت را در مقابل جنت قرار داده است و این نیست مگر به خاطر اینکه بهشت، خانه پاکان است. پس کسی که هنوز آلوده به

وسارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ

می‌کردید. سپس به عین الیقین آن را می‌دیدید. تفسیر نمونه، ج ۳، ص ۹۲ و ۹۳

بحث روایی

✓ اگر سؤال شود که اگر وسعت بهشت به پهنای زمین و آسمان‌ها یعنی همه جهان است پس جهنم در کجاست؟ گوییم این سؤال از نبی اکرم ﷺ شد فرمود سبحان الله وقتی روز می‌آید شب کجاست؟ و این پاسخ، معارضه به مثل است. کنایه از آنکه خدایی که قادر است شب را هرگاه و هر جا بخواهد بیاورد قادر است جهنم را هر مکان که بخواهد و هر زمان که اراده کند بیاورند و بیاورد.

ترجمه تفسیر مجمع البیان، ج ۴، ص ۲۵۲

✓ فِي كِتَابِ الْخُصَالِ فِيمَا عَلَّمَ امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ (ع) اصْحَابَهُ مِمَّا يُصَلِّحُ لِلْمُسْلِمِ فِي دِينِهِ وَ دُنْيَاةٍ «سَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَ جَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ» فَإِنَّكُمْ لَن تَنَالُوهَا إِلَّا بِالْتَفْوَىٰ.

تفسیر نور الثقلین، ج ۱، ص ۳۸۹

✓ فِي مَجْمَعِ النَّبِيَّانِ «وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ» وَ اخْتَلَفَ فِي ذَلِكَ فَقِيلَ: سَارِعُوا إِلَىٰ آدَاءِ الْفَرَائِضِ عَنْ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (ع).

تفسیر نور الثقلین، ج ۱، ص ۳۸۹

✓ [عبدالسلام بن صالح] هروی می‌گوید: به امام رضا (ع) گفتم: ای فرزند پیامبر درباره بهشت و جهنم به من خبر بده. آیا این دو اکنون آفریده شده است؟ پس فرمود: آری و پیامبر ﷺ در معراجی که به آسمان داشت وارد بهشت شد و جهنم را هم دید. پس به او گفتم: کسانی می‌گویند که بهشت و جهنم در تقدیر هستند و هنوز آفریده نشده‌اند. فرمود: آنها از ما نیستند و ما از آنها نیستیم. هر کس آفریده شدن بهشت و جهنم را انکار کند، هم پیامبر ﷺ و هم ما را تکذیب کرده است.

تفسیر کوثر، ج ۲، ص ۲۴۰ (به نقل از کتاب «التوحيد» شیخ صدوق، ص ۱۱۸)

خلاصه بحث

- ✓ اول بخشیده شدن، سپس بهشت رفتن. «مَغْفِرَةٌ ... جَنَّةٌ»
- ✓ آموزش گناهان، از شئون ربوبیت است. «مَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ»
- ✓ سرعت در کار خیر، ارزش آن را بالا می‌برد. «سَارِعُوا»
- ✓ سرعت در توبه و جلب غفران الهی، لازم است. «سَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ»
- ✓ لازمه سرعت به سوی بهشت متقین، قرار گرفتن در زمره متقین است. «جَنَّةٌ ... أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ»
- ✓ خلاصه مطالب برگرفته از تفسیر نور، ج ۱، ص ۶۰۸ (با اندک جا به جایی در چینش جملات)

قذارت‌های گناهان و پلیدی‌های معاصی باشد داخل آن نمی‌شود مگر آنکه خدای تعالی با آموزش خود، قذارت‌های او را از بین برده و پاکش کند.

ترجمه تفسیر المیزان، ج ۴، ص ۲۸

جراibi استعمال واژه «مسابقه»

✓ در حقیقت قرآن در اینجا از یک نکته روانی استفاده کرده که انسان برای انجام دادن یک کار اگر تنها باشد معمولا کار را بدون سرعت و به طور عادی انجام می‌دهد، ولی اگر جنبه مسابقه به خود بگیرد، آن هم مسابقه‌ای که جایزه با ارزشی برای آن تعیین شده، تمام نیرو و انرژی خود را به کار می‌گیرد و با سرعت هر چه بیشتر به سوی هدف پیش می‌تازد.

مقایسه دو مسابقه

✓ در این مسابقه به جای دشمنی و درندگی، محیط خیر و رحمت و تعاون است: و سَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَ جَنَّةٍ ... در مقابل مسابقه برای مال اندوزی و ربا خواری که دشمنی و کینه‌توزی و استثمار و سگ خوبی «تکالب» و جنگ‌های استعماریست که دنیا را زیر سایه تاریک شوم می‌کشاند و در آخرت، این گونه اندیشه و خوی‌ها به فعلیت و کمال می‌رسد و به صورت پارز و کامل‌تری درمی‌آید. این همان جهنم است که «أَعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ».

تفسیر پرتوی از قرآن، ج ۵، ص ۳۳۲

آیا بهشت و دوزخ، الآن موجودند؟

✓ اکثر دانشمندان اسلامی معتقدند که این دو ابهشت و جهنم هم اکنون وجود خارجی دارند و ظواهر آیات قرآن نیز این نظر را تأیید می‌کند. به عنوان نمونه:

۱- در آیه مورد بحث و در آیات فراوان دیگری تعبیر به «اعدت» (مهیا شده) یا تعبیرات دیگری از همین ماده، گاهی در مورد بهشت و گاهی درباره دوزخ، آمده است. (به آیات توبه: ۸۹، توبه: ۱۰۰، فتح: ۶، بقره: ۲۴، آل عمران: ۱۲۱، آل عمران: ۱۳۳، حدید: ۲۱ مراجعه شود). از این آیات استفاده می‌شود که بهشت و دوزخ هم اکنون آماده شده‌اند اگرچه بر اثر اعمال نیک و بد انسان‌ها توسعه می‌یابند (دقت کنید).

۲- در آیات مربوط به معراج در سوره «و النجم» می‌خوانیم: «وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَىٰ». «بار دیگر پیامبر ﷺ جبرئیل را نزد «سدره المنتهی» در آنجا که بهشت جاویدان قرار داشت مشاهده کرد، (نجم: ۱۳ و ۱۴ و ۱۵) این تعبیر گواه دیگری بر وجود فعلی بهشت است.

۳- در سوره «تکائر» آیه ۵ و ۶ و ۷ می‌فرماید «كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ»: اگر علم الیقین داشتید دوزخ را مشاهده

ایستگاه دوم: پرهیزگاری (زال احکام)

درس ۹۵: نماز جماعت (قسمت اول)

✓ وحدت امت اسلامی از مسائلی است که اسلام به آن اهمیت بسیار داده است و برای حفظ و ادامه آن، برنامه‌های ویژه‌ای دارد که یکی از آنها، نماز جماعت است.

اهمیت نماز جماعت

گذشته از آنکه در روایات، برای نماز جماعت، اجر و پاداش بسیاری وارد شده است، با دقت در برخی مسائل فقهی به اهمیت این عبادت پی می‌بریم و در اینجا به برخی از آنها اشاره می‌کنیم:

- ✓ سزاوار نیست انسان بدون عذر، نماز جماعت را ترک کند.
- ✓ مستحب است انسان صبر کند که نماز را به جماعت بخواند.
- ✓ حاضر نشدن در نماز جماعت از روی بی‌اعتنایی، جایز نیست.
- ✓ نماز جماعت، هر چند اول وقت خوانده نشود، از نماز فرادای اول وقت بهتر است.
- ✓ مستحب است نمازهای واجب، به خصوص نمازهای یومیه را به جماعت بخوانند.

✓ شرکت در نماز جماعت برای هرکس مستحب است، به ویژه برای همسایه مسجد.

✓ نماز جماعتی که مختصر خوانده می‌شود، از نماز فرادای طولانی بهتر است.

✓ وقتی که جماعت برپا می‌شود، مستحب است کسی که نمازش را فرادا خوانده، دوباره به جماعت بخواند.

✓ امام یا مأموم می‌تواند نمازی را که به جماعت خوانده، دوباره به جماعت بخواند، در صورتی که جماعت دوم و اشخاص آن غیر از جماعت اول باشند.

استفتا

اگر کسی در نماز جماعت توجه کافی نداشته باشد ولی در منزل و به طور فرادا نمازش از توجه بیشتری برخوردار باشد، می‌تواند به جای نماز جماعت، در منزل نماز بخواند؟

پاسخ) جواب: مانعی ندارد اولی جماعت بهتر است.

منبع: کتاب آموزش فقه؛ نوشته محمدحسین فلاح زاده؛ صفحه ۱۶۴ و ۱۶۵

دجال در لغت و اصطلاح

✓ دجال در لغت به معنای روکش نمودن یک شیء است که باطن آن کم ارزش باشد ولی روی آن زرق و برق داده یا طلاکاری شده باشد. بنابراین وقتی دجال را برای کسی به کار می‌برند یعنی آن شخص، منافق، دروغگو و فریبنده است. البته معانی متعددی برای این واژه ذکر شده که به عنوان نمونه به یکی از آن‌ها اشاره شد.

پیشینه دجال

✓ تاریخچه دجال به پیش از اسلام برمی‌گردد. در کتاب انجیل، نام دجال نیز به میان آمده است. از آیات انجیل استفاده می‌شود که دجال به معنای دروغگو و گمراه کننده است و چنین استفاده می‌شود که داستان خروج دجال و زنده بودنش در آن زمان هم در بین نصاری شایع بوده و در انتظار خروجش بوده‌اند. ✓ در اسلام نیز سخن از دجال به میان آمده و روایاتی از این موضوع از فریقین وارد شده است که روایات اهل سنت در این باب به مراتب بیشتر از روایاتی است که در منابع شیعه موجود می‌باشد و اکثر روایات شیعه نیز در این موضوع برگرفته شده از منابع حدیثی اهل سنت می‌باشد.

یک بحث حدیثی مهم

✓ مرحوم علامه سید محمد صدر در جلد سوم موسوعه ارزشمند «الامام المهدی» با عنوان «تاریخ الغیبت الکبری» بحث مفصلی را به بررسی دجال اختصاص داده‌اند. ایشان معتقد است: «اخبار دجال، مبتلا به دو اشکال جدی هستند. اول ضعف سندی و دوم دلالت بر ایجاد معجزات مضله که به لحاظ قوانین کلامی، مُحال است که خداوند سبحان، خرق عادت و اظهار معجزه را به افراد گمراه و گمراه کننده واگذار نماید.»

✓ بعضی از محققین دیگر، ریشه تعریفات و توصیفات که در رابطه با دجال به ما رسیده است را به دو روایت برمی‌گردانند که در کتاب بحارالانوار و کتب دیگر نقل شده است که از دیدگاه علم رجال، سند این دو روایت ضعیف می‌باشد و نمی‌شود به این توصیفات اعتماد نمود. به قول بعضی از محققین بزرگوار، روایات را اگر حمل بر معنای رمزی کنیم از کنار گذاشتن آن روایت بهتر است، مخصوصاً روایات دجال که بعضی از آن‌ها به شخص حضرت رسول ﷺ می‌رسد و متعین است که بگوییم رسول خدا ﷺ به یک سلسله معانی حقیقی گسترده اجتماعی با این عبارات اشاره نموده‌اند.

✓ از منظر ما (نویسنده کتاب) اصل قضیه دجال به طور اجمال صحت دارد ولی تعریفات و توصیفات که درباره‌اش شده، مدرک قابل اعتمادی ندارد و این قضیه بدون تردید با افسانه آمیخته شده که صورت حقیقی خود را از دست داده است.

منبع: کتاب ۲۰۰ پرسش و پاسخ پیرامون امام زمان ﷺ؛ نوشته سید جعفر موسوی نسب؛ جلد دوم، صفحه ۴۵ تا ۴۷

دوسوم: جای؛ نوشیدنی محبوب ایرانی‌ها (قسمت دوم)

✓ چای داغ موجب آسیب به مخاط مری می‌شود. بهتر است چای، کم‌رنگ و با دمای ملایم نوشیده شود.

✓ نوشیدن چای برای محافظت از دندان‌ها، چای را بدون قند مصرف کنیم.

✓ نوشیدن چای یک ساعت قبل و بعد از غذا باشد چرا که در غیر این صورت جذب آهن در بدن کم می‌شود.

✓ افرادی که مبتلا به یبوست و کم‌خونی هستند، بهتر است از مصرف چای خودداری نمایند.

✓ از آنجایی که نوشیدن چای، اسید معده را تحریک می‌کند مصرف آن برای بیمارانی که دچار مشکلات گوارشی و التهاب معده هستند، توصیه نمی‌شود.

✓ نوشیدن بیش از اندازه چای (بیش از ۳ فنجان در طی شبانه‌روز) دفع پتاسیم بدن را به همراه داشته و این مساله اضطراب و طپش قلب در فرد ایجاد می‌کند.

خلاصه مطالب جلسه گذشته:

* مصرف چای در برخی مناطق دنیا از جمله چین به بیش از ۲۰۰۰ سال برمی‌گردد. در دوران ناصرالدین شاه، ۱۰۰۰ اصله نهال چای توسط محمدمیرزا کاشف السلطنه (پدر چای ایران) وارد ایران و در لاهیجان کشت شد. با این وجود، برخی از اطباء سنتی و اسلامی، ورود چای به ایران را به خاطر داشتن مضرات آن، یکی از توطئه‌های استعماری انگلیس می‌دانند. با وجود تاریخچه طولانی مصرف این گیاه، هیچ توصیه‌ای از معصومین و بزرگان دینی درباره خواص چای و توصیه به مصرف آن، به ما نرسیده است. * برای چای، فوایدی بیان شده که از جمله آنهاست: ضد عفونی کننده چشم، رفع خستگی و سردرد، کاهش کلسترول بد خون، تصفیه کننده‌های هوا و ... اینک، ادامه بحث را پی می‌گیریم:

* توصیه‌هایی درباره نوشیدن چای

✓ چای بعد از گذشت ۲۰ دقیقه، سرطان زا خواهد شد. بنابراین مصرف چای بهتر است به صورت تازه دم باشد.

ایستگاه پنجم: چگونه «راه» را پیدا کنیم؟

نهج البلاغه؛ حکمت ۲۰۷

کمتر کسی است که خود را شبیه گروهی کند و بزودی یکی از آنها نشود

برای رسیدن به رستگاری:

- ۱) یا باید خودمان بتوانیم «راه» را پیدا کنیم
- ۲) یا باید خودمان را به «راهیافتگان» شبیه و با آنان معاشرت کنیم.

باورمان بیاید اثر وضعی

«تَشَبُّه به هر گروهی» «اتصال نهایی» به آنهاست ...

ایستگاه آخر: یک تکلیف «عصر ظهوری»

روز دوشنبه (۶ آذرماه) همزمان با آغاز امامت امجد فرودستان و پاهرنگان و آخرین ذخیره الهی در نابودی مستکبران و گردنکشان عالم (حضرت ولیعصر) با

حضور حداکثری

در محفل هفتگی هیأت رهروان سیدالشهدا (ع) فصل نوینی را در

تعظیم شعائر الهی

آغاز خواهیم کرد. ان شاءالله